

29.04.2014

Tehingud iseendaga ehk toimingupiirangute rikkumine

[Kes on seotud isik?](#)

<p>Kohtutäitur müüb võlgnike vara oma lähisugulastele</p> <p>Kohtutäitur korraldab enampakkumised, milles osaleb tema lähisugulasega seotud firma. Kahel enampakkumisel osutub ainsaks pakkujaks äriühing, mille juhatuse esimees on kohtutäituri isa. Kolmel enampakkumisel osalevad ka konkureerivad firmad, kuid edukaks osutub kohtutäituri isaga seotud ettevõtte.</p>	<p>Ei või</p>	<p>Tegu on toimingupiirangu ja kohtutäituri ametikohustuse rikkumisega. Täitemenetluse seadustiku [1] paragrahvi 9 lõike 1¹ kohaselt peab kohtutäitur ennast taandama, kui menetlusosaliseks või täitetimingust kasusaajaks on tema lähikondlane.</p> <p>Kohtutäitur ei tohi tekitada kahtlust oma aususes ja nii kogu kohtutäituri institutsiooni usaldusvääruses. Tehingut ei tohiks teha ka siis, kui teisi pakkujaid peale lähisugulastega seotud ettevõtete ei ole ning asi tuleb teisele täiturile anda või teha uus pakkumine.</p>
<p>Linnavolikogu liige osaleb teenuste vähempakkumisel</p> <p>50 000 elanikuga omavalitsuse volikogu liige on tänavapuhastustööd osutava ettevõtte omanik. Ta otsustab oma ettevõttega osaleda sama omavalitsuse vähempakkumisel lumetõrjetööde leidmiseks.</p>	<p>Võib</p>	<p>Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse [2] paragrahvi 17 lõige 5 näeb ette, et volikogu liige ei tohi osa võtta sellise üksikakti arutamisest ja otsustamisest, mille suhtes on tal huvide konflikt. Põhimõtteliselt on ametiisikul keelatud teha toimingut või otsust, kui see tehakse ametiisiku enda suhtes ja ametiisik on teadlik temaga seotud isiku huvidest.</p> <p>Linnavolikogu liikme ettevõtte võib küll tänavapuhastustööde teostaja valimiseks suunatud vähempakkumisel osaleda, kuid volikogu liige ei tohi huvide konflikti vältimise eesmärgil kuuluda pakkumuste hindamise komisjoni ega teha otsust eduka pakkuja väljakuulutamise kohta. Ta peab ennast volikogu liikmena taandama kõigist otsustest, mis on seotud tema ettevõtte pakkumisega. Eeldusel, et tema ettevõtte pakkumus osutub edukaks, peab isik end volikogu liikmena ka edaspidi tema ettevõtte teostatud tänavapuhastustöödega seotud otsustest taandama. Lisaks peab</p>

		volikogu liikme taandamine olema kirjalikult fikseeritud volikogu koosolekute protokollides, mille raames on arutatud tema ettevõttega seotud küsimusi.
Gümnaasiumi direktori tehingud oma pojaga Gümnaasiumi direktori poeg on mööblifirma juhatuse liige ja osanik. Perekondlikul üritusel mainib koolidirektor, et koolis algab peatselt remont, mille käigus on plaanis osta ruumidesse 5 000 euro eest uued riulid. Poeg pakub välja, et ettevõtte juhina saab ta koolile pakkuda 30% allahindlust. Direktor külastab ka teisi mööblifirmasid ja veendub, et turuhind on märksa kõrgem. Seetõttu loobub direktor konkureerivate pakkumiste võtmisest ja esitab poja ettevõttele tellimuse 20 riuli ostmiseks.	Ei või	Direktori tehing oma poja osalusega mööblifirmaga on tehing iseendaga ning on seega toimingupiirangu rikkumine ja kätkeb huvide konflikti, Otsustades koolidirektorina ja ametiisikuna tellida koolimööblit poja ettevõttest, mõjutab ta tehingu kaudu otseselt poja ettevõtte majandushuve.
Linna äriühingu juhatuse liige rendib äriühingu nimel autot abikaasa isalt Linnavalitsuse osalusega äriühingu juhatuse liige sõlmib äriühingu nimel rendilepingu sõiduauto kasutamiseks. Auto renditakse ettevõttelt, mille omanikuks on linnavalitsuse osalusega äriühingu juhatuse liikme äi.	Ei või	Abikaasa isa on ametiisikule seotud isikuks . Ametiisikul on seotud isikutega tehingud keelatud, sest need sisaldavad huvide konflikti. Seega ei tohi linna osalusega äriühingu juhatuse liige äriühingule juhatuse esimehe äia ettevõttelt ametiautot rentida.
Vallavanem kinnitab äriühingu arveid, olles selle osanik ja juhatuse liige Vallavanem kinnitab oma allkirjaga äriühingu kolm arvet vallavalitsusele kujundustööde eest. Selles ettevõttes on vallavanem nii osanik kui ka juhatuse liige. Teisi hinnapakumisi ei võetud. Samuti ei sõlminud vallavalitsus äriühinguga arvetel märgitud tööde tegemiseks lepingut, sest vallavalitsus pidas tööde	Ei või	Olukord, kus vallavanem tellib enda ettevõttelt kujundustöid ja allkirjastab hiljem arveid, on iseendaga sõlmitud tehing ja sisaldab huvide konflikti, sest vallavanema kohustus omavalitsuse eelarve juhtimisel vastandub kujundusettevõtte juhi ja osaniku huviga suurendada ettevõtte kasumit. Vallavanem võinuks osaleda hankekonkursil, kui hange olnuks avalik ning vallavanem ei oleks ise hankekomisjoni kuulunud ega

<p>maksumust väikseks. Enne arvete esitamist vallavanemale on need viseerinud ka kantsleile juhataja ja raamatupidaja.</p>		<p>mõjutanud komisjoni otsust muud moodi. Ka hiljem, osutudes võitjaks, peab vallavanem taandama ennast kõigist oma ettevõttega seotud otsustest. Vallavanema pädevust arvestades võib selline töökorraldus küll keeruliseks kujuneda, kuid põhimõtteliselt saab volikogu määrata valla esindajaks selles tehingus ka kellegi teise.</p>
<p>Vallavanema väimees osaleb valla korraldatud hankel</p> <p>Ettevõtte juhatuse liige on vallavanema väimees. Ettevõtte osaleb valla hankel ja võidab.</p>	<p>Ei või</p>	<p>Kuigi formaalselt ei ole väimees „seotud isik“ korruptsioonivastase seaduse mõttes – vastasel juhul tuleks kohaldada toimingupiirangut ja vallavanema taandamiskohustus oleks ilmne – tuleb kaaluda ka muid argumente. Näiteks, kas väimees on vallavanemaga samas majapidamises; kas vallavanemat ja väimeest seob majanduslik või muu sõltuvussuhe. Samuti tuleb silmas pidada, et vallavanemal on tulenevalt korruptsioonivastase seaduse § 11 lg 1 punktist 3 keelatud otsuse või toimingu tegemine, kui ta on teadlik muust korruptsiooniohust (nt väimees osaleb vallavanema kodu remondi korraldamisel või puhkab vallavanem väimehe suvilas).</p> <p>Igal juhul tuleks korraldada asjaajamine nii, et hankega seotud toimingud teeks vallavalitsus täies koosseisus ja vallavanem taandaks ennast nende toimingute tegemisest.</p>
<p>Volikogu liige osaleb ennast puudutavas otsuses</p> <p>Maavalitsuse menetluses on maaüksuste kasutusvaldusesse andmise toimikud. Viiel juhul on otsusega maaüksuste kasutusvaldusesse saajaks kinnitatud volikogu esimees. Otsuste juurde lisatud materjalidest selgub, et volikogu esimees on end taandanud teda puudutava päevakorrapunkti arutamisest, kuid ta on volikogu</p>	<p>Ei või</p>	<p>Volikogu esimehel on eraisikuna isiklik huvi otsuse tulemuse vastu. Seega käitus volikogu esimees õigesti nimetatud päevakorrapunkti arutelust taandades, ent otsust allkirjastades käitus ta valesti. Volikogu esimehe allkirjastatud koosoleku otsus võib jätta mulje tema osalusest ja otsustusprotsessi mõjutamisest. Selliste otsuste vastuvõtmiseks, sh allkirjastamiseks, tuleks volikogu töökorras ette näha</p>

<p>otsuse allkirjastanud. Otsusega kinnitatakse volikogu liige eraisikuna kasutusvaldusesse saajate nimekirja.</p>		võimalus asendada või taandada.
<p>Toetuskeemi juhtkomisjoni kuuluv ametnik osaleb projekti elluviimises</p> <p>Ministeeriumi ametnik on esitanud vahetule juhile avalduse, et osaleda kõrvaltegevusena eksperdina Euroopa Liidu toetuse raames koostatava projektitaotluse pakkumuses. Projektis eksperdina osalemine hõlmab ühes koolitusmoodulis kahetunnise loengu pidamist. Ametnik ei ole pakkumise teinud konsultatsioonifirma töötaja, vaid osaleb projektis ühekordse tegevuse raames. Eksperdile on ette nähtud töötasu ning ametniku osalus eksperdina ei ole seotud tema ülesannetega ametijuhendi järgi. Samas on ministeeriumi ametnik nimetatud sama projektiskeemi juhtkomisjoni liikmeks, kes osaleb taotluste hindamisel. Projekti juhtkomisjoni kuulub seitse liiget.</p>	Võib	<p>Juhtkomisjoni kuuluva ametniku roll seisneks selle projekti käigus ühe loengu pidamises ning ametnikul puudub alaline töösuhe projekti elluviimise eest vastutava konsultatsioonifirmaga. Kirjeldatud juhtumises võib ametnik võib küll projekti elluviimises osaleda, kuid huvide konflikti vältimiseks peab ta ennast taandama selle projekti hindamisest, milles ta ise eksperdina osaleb. Oma projekti ei saa ametnik hinnata objektiivselt ja samuti otsustaks ta seeläbi oma töötasu üle.</p> <p>Hinnang olukorrale oleks erinev, kui ametnik töötaks kõrvaltegevuse vormis alaliselt projektitaotluste koostamises osaleva ettevõtte heaks. Sellisel juhul ei tohiks ametnik osaleda projektiskeemi juhtkomisjonis, sest tema huvi konsultatsioonifirma töötajana vastanduks projektiskeemi juhtkomisjoni liikme objektiivsuse ja sõltumatuse nõudega. Samuti saaks konsultatsioonifirma heaks töötav juhtkomisjoni liige informatsiooni konkurentide tehtud pakkumuste kohta, mis looks talle põhjendamatu konkurentsieelise.</p>
<p>IT spetsialist osaleb elukaaslasega seotud ettevõtte hanke ettevalmistamises</p> <p>Ministeeriumi hallatava asutuse töötaja ülesandeks on anda ministeeriumile nõu IT projektides ning muuhulgas tegeleda IT hangetega. Tema elukaaslane töötab IT ettevõttes ning omab seal ka aktsiaid 25% ulatuses. IT hankes osaleb ka elukaaslase ettevõtte ning sellega seoses tuleb tal suhelda elukaaslase ettevõtte töötajatega.</p>	Ei või	<p>Osalemine sellise hanke ettevalmistamisel ning läbirääkimistel ei oleks erapooletu, sest firma võidu korral mõjutaks perekonna majanduslikku seisust - firma saab suurema käibe ning eeldatavalt omanikud ka kasumit. Sisuliselt ei ole vahet, kas tegemist on seadusliku abikaasa või elukaaslasega, vaid tegemist on kahe omavahel seotud isikuga.</p>

Allikas URL:

<https://www.korruptsioon.ee/et/huvide-konflikti-juhtumeid-ja-lahendusi/tehingud-iseendaga-ehk-toimingu-piirangute-rikkumine>

Lingid:

[1] <https://www.riigiteataja.ee/akt/117122015081>

[2] <https://www.riigiteataja.ee/akt/121062016003>